

Ks. Bp Andrzej F. Dziuba

Ewangelia małżeństwa i rodziny,
pod red. o. dr. Zdzisława Klafki CSsR,
Wyższa Szkoła Kultury Społecznej i Medialnej,
Toruń 2015, 191s.

Problematyka małżeństwa i rodziny jest zawsze bardzo nośna – zarówno praktycznie, jak i teoretycznie. Większość ludzi codziennie jej doświadcza, tworzy ją, nią żyje. Zrozumiałe jest więc, że Wyższa Szkoła Kultury Społecznej i Medialnej w Toruniu zajmuje się małżeństwem i rodziną w kontekście Kościoła, a raczej w samym Kościele; to dotykane „Kościoła domowego”. Uczelnia ta pozwala rozwijać wiele zainteresowań, zwłaszcza dzięki oferowanym kierunkom i specjalnościom, związanym również z zagadnieniami małżeństwa i rodziny.

„Ewangelie małżeństwa i rodziny” otwierają „Wstęp” (s. 5–6) o. dr. Tadeusza Rydzyka CSsR, założyciela Wyższej Szkoły Kultury Społecznej i Medialnej i pierwszego jej rektora, oraz „Przedmowa” (s. 7–12) o. dr. Zdzisława Klafki CSsR, aktualnego rektora tejże uczelni.

Pierwszy tekst pt. „Rodzina nadzieją Kościoła – Kościół nadzieją rodziny” przedstawił kard. Gerhard Ludwig Müller, prefekt Kongregacji Nauki Wiary (s. 13–25). Po omówieniu obu członów tytułów autor wskazał jeszcze na „Locus theologicus» nadziei” (s. 22–24).

Temat: „Chrystusowe wezwanie »od początku« – wzorem duszpasterstwa Kościoła”, przedstawił abp Stanisław Gądecki, metropolita poznański i przewodniczący Konferencji Episkopatu Polski (s. 27–44). Wskazał on „na początek” w ujęciu ewangelistów: Marka (por. 10,6) i Mateusza (por. 19,4.8), oraz według Jana Pawła II. Niejako na tym tle ukazano Kościół domowy jako przestrzeń duszpasterstwa.

Artykuł o. prof. Kazimierza Lubowickiego OMI z Papieskiego Wydziału Teologicznego poświęcony jest „Duchowości małżeństwa i rodziny katolickiej”, która ze swej natury jawi się jako Boża perspektywa. W tym ogólnym tle uwidacznia się duchowość widziana jako małżeństwo zewangelizowane.

Ks. prof. Juan José Perez-Soba z Papieskiego Instytutu Jana Pawła II w Rzymie przedstawił problem: „Granice poszukiwań teologicznych i rozwiązań pastoralnych w służbie małżeństwu i rodzinie” (s. 61–74). Autor wskazuje na przesłanki antropologiczne problemu, a jednocześnie kryzys podmiotu. Ważna jest odpo-

wiedź miłości. Ostatecznie rodzina jest nowym podmiotem ewangelizacji dla realnego duszpasterstwa – towarzyszącego i miłosiernego.

„Prorocza wizja encykliki »Humanae vitae«” to tematyka podjęta przez bp. Stanisława Stefanka TChr z Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie (s. 74–81). Autor podkreśla, że Kościół odpowiada na współczesne potrzeby człowieka, ale zawsze konieczna jest pełna prawda o człowieku. W sensie społecznym potrzebna jest prawda o miłości małżeńskiej. Nie można pominąć prawdy o społecznym wymiarze ładu moralnego oraz miłości miłosiernej Dobrego Ojca. Małżeństwo to jednocześnie zaproszenie na drogę świętości.

Prof. Augusto Sarmiento z Uniwersytetu Nawarry w Hiszpanii omawia „Wkład Jana Pawła II w teologię małżeństwa i rodziny” (s. 83–101). Akcentuje znaczenie teologiczne ludzkiego ciała. W tym kontekście wyłania się także teologia małżeństwa, a dalej – w swym owocowaniu – teologia rodziny.

Ks. prof. Paweł Góralczyk z Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie prezentuje temat: „Miejsce osób w związkach niesakramentalnych w Kościele” (s. 103–112). Zbawienie spełnia się w Kościele. Autor stawia jednak fundamentalne pytanie o małżeństwa niesakramentalne w strukturze Kościoła.

„Małżeństwo, droga uświęcenia i rodzina, »mały Kościół« i »obraz« Trójcy Świętej w życiu i myśli Sługi Bożego Igeno Giordaniego” – to tematyka przedłożenia dr In Hye Colomby KIM (s. 113–123). Ukazano najpierw rys biograficzny Sługi Bożego. Wyłania się tutaj powołanie do świętości, które odnosi się także do małżeństwa i rodziny. Wskazano także na „nowe drogi” Kościoła w małżeństwie i życiu konsekrowanym. Związane są one ze wspólnotą miłości i odniesieniami do Trójcy Świętej.

Ks. prof. Paweł Bortkiewicz z Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu prezentuje temat: „Równość, różnorodność, komplementarność – tożsamość małżeństwa wobec genderfeminizmu” (s. 125–136). Obecnie w wielu środowiskach dokonuje się demontaż pojęcia płci. W tym kontekście pada pytanie o godność oraz komplementarność kobiety i mężczyzny. Autor pyta także o stworzenie kobiety i podejmuje kwestię „nowego feminizmu”.

„Małżeństwo afrykańskie a małżeństwo chrześcijańskie na przykładzie Demokratycznej Republiki Kongo” prezentuje o. prof. Nestor Basunga CSsR z Akademii Alfonsjańskiej w Rzymie (s. 137–146). Autor koncentruje się na dwóch zagadnieniach: 1. Małżeństwo w Afryce a rodzina; 2. Wartość małżeństwa zwyczajowego i jego nierozzerwalność.

Prof. Mounir Farag i Mona Mishriky Abdelmalek podjęli temat: „Misja rodziny na Bliskim Wschodzie i jej oczekiwania względem Kościoła” (s. 147–157). Chrześcijaństwo na Bliskim Wschodzie ma swój kontekst arabsko-muzułmański. Pojawia się zatem pytanie o to, jak w takim otoczeniu przedstawia się misja rodziny chrześcijańskiej. Autorzy prezentują oczekiwania rodziny dotyczące wsparcia

od naszej Matki Kościoła, tak aby rodzina (także na Bliskim Wschodzie) mogła wypełniać swoją misję. Wskazano jeszcze na posłannictwo rodziny w Kościele i społeczeństwie.

Artykuł pt. „L'inevitabile carattere retorico dell'attuale discorso cattolico sulla indissolubilità e la necessità di andare oltre” (s. 159-176) ks. prof. Basilio Petrà z Akademii Alfonsjańskiej w Rzymie dotyka istotnych elementów małżeństwa chrześcijańskiego. W trzecim bloku nawiązuje do Mt 19,6.

Książkę kończy rozważanie prefekta Kongregacji Nauki Wiary kard. Gerharda L. Müllera wygłoszone w sanktuarium Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Toruniu (s. 177-178).

W zbiorze zamieszczono również biogramy autorów (s. 179-182). Omawiana książka to ciekawy zbiór wypowiedzi, które mocno wybrzmiały w swym przesłaniu. Szkoda, że już na stronie tytułowej nie podano, iż publikacja ta zawiera materiały z konferencji naukowej (s. 3). Informacja ta – w pełnym brzmieniu – jawi się dopiero przed reprodukcją zdjęć (s. 185). Zapewne byłoby to ważnym wskazaniem, iż były one prezentowane i słyszane na forum publicznym, w uczelni akademickiej.

Monografia wpisuje się także w szeroką debatę wokół małżeństwa i rodziny podejmowaną przez Synod Biskupów w Rzymie. Ten namysł jest bardzo odpowiedzialnym spojrzeniem na te dwie społeczności czy wspólnoty. Nie da się bowiem od nich abstrahować rozeznając całość rzeczywistości człowieka w jego wymiarach osobowym oraz społecznym.

Oto jeszcze raz z całą mocą wybrzmiewa prawda dotycząca małżeństwa i rodziny. Należy ona do konstytutywnych prawd człowieka. Omawiana książka bardzo sugestywnie broni tej prawdy. Szczególnie twórczym nośnikiem tego zaangażowania jest – ciągle aktualne i dynamiczne – orędzie Ewangelii.

Słusznie stwierdza redaktor: „Niniejsza monografia (...) to pomoc w otwartym i odważnym rozeznawaniu i zbliżaniu się do Bożej Prawdy o rodzinie i małżeństwie” (s. 11). To zaangażowanie wsparte jest ze strony bardzo różnych środowisk i kręgów kulturowych. Wskazuje to na uniwersalny charakter małżeństwa i rodziny.

Dobrze, że zamieszczono krótkie biogramy autorów tekstów. To pozwala na lepszy odbiór proponowanych badań i przemyśleń. Wskazuje także na międzynarodowy charakter i pochodzenie prelegentów. Ich dorobek naukowy wzbudza także większe zaufanie wobec prezentowanych treści.

Liczne wątpliwości budzą przypisy, ich niekonsekwencje czy pominięcia. Szkoda, że nie sporządzono bibliografii na końcu zbioru. Z pewnością ukazałoby to duże bogactwo źródłowe całości. Uderza fakt, iż nie przełożono na język polski wszystkich tekstów. Bardzo cennym dodatkiem są za to abstrakty w języku angielskim. To choćby w minimalnym stopniu otwiera pracę na szersze kręgi odbiorców.

Z kart prezentowanego zbioru mocno wybrzmiewa przesłanie dotyczące małżeństwa i rodziny. Oczywiście ta ostatnia rozumiana jest w sensie naturalnym i powszechnie akceptowanym kulturowo. To swoista forma szacunku dla tego niezwykłego dobra cywilizacyjnego i kulturowego ludzkości, jakim jest właśnie małżeństwo kobiety i mężczyzny.

Jest pewne, że małżeństwo i rodzina nadal mają przed sobą przyszłość. Nie można zatem popadać w pesymizm. One bronią się same w sobie; co więcej, wszystko obiektywne w realiach życia im sprzyja. Tylko ideologia jest im przeciwna. Ona zaś abstrahuje od realiów życia, wypacza je, czy wręcz niszczy.

Prezentowana książka wybrzmiewa jako owoc wielu ludzi „zatroskanych o los współczesnej rodziny” (s. 5). Chodzi o to, aby postawić na rodzinę, „aby świat na nią z powrotem postawił! Bo przyszłość świata idzie przez rodzinę” (s. 6). To jest bardzo ważne stwierdzenie i ono stanowi o twórczych perspektywach małżeństwa i rodziny.

Wydaje się, że omawiany zbiór jest cenną pomocą we współczesnej debacie wokół kwestii małżeństwa i rodziny. Ciągłe przecież pozostaje aktualne pytanie o tzw. politykę rodzinną. Bogactwo wielu materiałów tej książki może być pomocne w praktycznym postrzeganiu realiów życia wielu ludzi, a zwłaszcza godności osobowej.